Hukuk Bölümü 2010/229 E. , 2010/285 K.

- 2918 SAYILI KARAYOLLARI TRAFIK KANUNU'NUN 48/5. MADDESINE AYKIRILIK NEDENIYLE SAVCI TARAFINDAN VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVA

  - KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU (2918) Madde 48

"İçtihat Metni"

Davacı : A.A.

Vekili : Av. M.C.Ü.

Davalı : Eskişehir Valiliği

O L A Y : Eskişehir Cumhuriyet Başsavcılığı Kabahatler Bürosu'nun 15.4.2009 gün ve 2009/314 sayılı idari yaptırım kararı ile, daha önce iki kez alkollü araç kullandığı tespit edilen davacının, olay günü beş yıllık yasal süre içerisinde üçüncü kez alkollü vaziyette araç kullanmak suretiyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Yasası'na aykırı hareket ettiği 13.4.2009 tarih ve Seri G 246828 sayılı trafik suç tutanağı kapsamından anlaşıldığından; eylemine uyan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5 maddesinde öngörülen 6 ay hafif hapis cezasının 5252 sayılı Kanun'un 7/2. maddesi gereğince hafif hapis cezası süresi nazara alınarak 5237 sayılı Kanun'un 52. maddesi gereğince günlüğü takdiren 20 TL hesabıyla paraya çevrilerek 3.600 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına, idari para cezası ile ilgili karar kesinleştikten sonra, Kabahatler Kanunu'nun 19/1-c ve CMK'nun 162. maddesi gereğince adı geçenin ehliyetinin 5 yıl süreyle geri alınıp alınmayacağı konusunda bir karar verilmek üzere evrakların Nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ESKİŞEHİR 1. SULH CEZA MAHKEMESİ; 16.10.2009 gün ve D.İş:2009/635 sayı ile, başvuru sahibi vekili Mahkemelerine verdiği itiraz dilekçesinde, müvekkili hakkında alkollü araç kullandığından bahisle idari yaptırım kararı düzenlenip, hakkında idari para cezası verildiğini, sürücü ehliyetinin alındığını, yapılan bu işlemlerin usul ve yasaya aykırı olduğunu, muterizin atılı suçu işlemediğini belirterek, Cumhuriyet Başsavcılığı Eskişehir Kabahatler Bürosu'nun 2009/314 Kabahat Defteri ve Karar nolu, 15.4.2009 karar tarihli idari yaptırım kararının iptaline karar verilmesini talep ettiği, her ne kadar muteriz vekili tarafından Mahkemelerine iş bu dava açılmışsa da; Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin 13.2.2008 tarihli ve 2007/13599 Esas, 2008/1294 Karar sayılı ilamında belirtildiği üzere, araç sürücüsünün yüzüne karşı düzenlendiği anlaşılan ceza tutanaklarına karşı itirazı inceleme görevinin adli yargıya değil, idari yargıya ait olduğu anlaşıldığından, başvuru sahibi vekilinin itirazını inceleme görevinin idari yargıya ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, idari para cezasının kaldırılmasının yanı sıra ehliyetin de iadesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ESKİŞEHİR 2. İDARE MAHKEMESİ; 17.3.2010 gün ve E:2009/662, K:2010/133 sayı ile, davanın, davacının alkollü araç kullandığından bahisle, 2918 sayılı Yasa'nın 48/5 maddesi ve 5252 sayılı Yasa'nın 7/2 maddesi uyarınca 3.600 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin 15.4.2009 tarih ve Karar Numarası:2009/314 sayılı Eskişehir Cumhuriyet Başsavcılığı Kabahatler Bürosu işlemi ile ehliyetine el konulmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açıldığı, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5 maddesinden ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinden söz ederek, dava dosyasının incelenmesinden, davacının 3. kez alkollü araç kullandığından bahisle Eskişehir Cumhuriyet Başsavcılığı Kabahatler Bürosu'nun 15.4.2009 tarih ve Karar Numarası:2009/314 sayılı işlemi ile 3.600 TL para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği ve davacının ehliyetinin 5 yıl süre ile geri alınıp alınmayacağı konusunda bir karar verilmek üzere dosyanın Sulh Ceza Mahkemesine gönderilmesine karar verildiği, Eskişehir 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nce 16.10.2010 tarih ve Değişik İş No:2009/635 sayılı karar ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde Eskişehir İdare Mahkemesinin görevli olduğundan bahisle görevsizlik kararı verildiği, davacı tarafından 3.600 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin 15.4.2009 tarih ve Karar Numarası:2009/314 sayılı Eskişehir Cumhuriyet Başsavcılığı Kabahatler Bürosu işlemi ile ehliyetine el konulmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığının anlaşıldığı, yukarıda sözü edilen Yasa hükmünde, üçüncü kez alkollü olarak araç kullandığı tespit edilen kişilerin sürücü belgelerinin beş yıl süreyle geri alınacağı ve altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis cezası ile birlikte 532 600 000 lira hafif para cezası uygulanacağının belirtildiği, dolayısıyla üç veya daha fazla defa alkollü araç kullanan kişilerin ehliyetine el konulup konulmamasına ilgili mevzuat gereği yetkili sulh ceza mahkemesi tarafından karar verilecek olup, idarenin bu hususta bir yetkisinin bulunmadığı, olayda da; davacının alkollü araç kullandığının tespitine ilişkin olarak tutanak düzenlenerek sürücü belgesine el koyma hususunda karar verilmek üzere adli mercilere sevk edildiği, bu haliyle sürücü belgesine el konulmasına ilişkin olarak idarece tesis edilen bir işlem bulunmadığının açık olduğu; sadece alkollü araç kullandığının tespitine ilişkin olarak düzenlendiği görülen tutanağın da kesin ve yürütülmesi gerekli işlem niteliğini taşımadığı sonucuna varıldığı, davacının 3. kez alkollü araç kullandığından bahisle Eskişehir Cumhuriyet Başsavcılığı Kabahatler Bürosu'nun 15.4.2009 tarih ve Karar Numarası:2009/314 sayılı işlemi ile 3.600 TL para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmesine ilişkin işlem yönünden ise, yukarıda değinilen mevzuat hükmü uyarınca söz konusu işleme karşı 15 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edilmesi gerekmekte olup, uyuşmazlığın bu kısmının görüm ve çözümünde Mahkemelerinin görevli bulunmadığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle davacının 3. kez alkollü araç kullandığından bahisle Eskişehir Cumhuriyet Başsavcılığı Kabahatler Bürosu'nun 15.4.2009 tarih ve Karar Numarası:2009/314 sayılı işlemine ilişkin kısmından dolayı davanın görev yönünden reddine, ehliyetine el konulmasına (alkollü araç kullandığının tespitine dair tutanak) ilişkin işlem yönünden ise incelenmeksizin reddine karar vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Habibe ÜNAL, Sıddık YILDIZ, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 6.12.2010 günlü toplantısında:

I- İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza

mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde idari para cezası yönünden olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının, Eskişehir Cumhuriyet Başsavcılığı'nın (Kabahatler Bürosu) yazısı üzerine Sulh Ceza Mahkemesince, 15. maddede belirtilen hükmün aksine, idari yargı dosyası temin edilmeden gönderildiği, Başkanlıkça, idari yargı dosyasının da ilgili Mahkemesinden getirtildiği, başkaca usule aykırılık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında idari para cezası yönünden doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 2918 sayılı Kanun'un 48/5. maddesine aykırılık nedeniyle Cumhuriyet Savcısı tarafından verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

13.10.1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48. maddesinin beşinci fıkrasında(Değişik: 8/1/2003 - 4785/3 md), "Yönetmelik ile belirtilen miktarların üzerinde alkollü araç kullandığı tespit edilen sürücülerin, suçun işlendiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde; birinci defasında sürücü belgeleri altı ay süreyle geri alınır ve haklarında 265 300 000 lira para cezası uygulanır. İkinci defasında sürücü belgeleri iki yıl süreyle geri alınır ve haklarında 332 600 000 lira para cezası uygulanır ve bu sürücüler Sağlık Bakanlığınca, esas ve usulleri Sağlık ve İçişleri Bakanlıklarınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilen sürücü davranışlarını geliştirme eğitimine tabi tutulurlar, eğitimi başarıyla tamamlayanların belgeleri süresi sonunda iade edilir. Üç veya üçten fazlasında ise, sürücü belgeleri beş yıl süreyle geri alınır ve altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis cezası ile birlikte 532 600 000 lira hafif para cezası uygulanır. Ayrıca, psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesine tabi tutulurlar. Bu değerlendirme ve muayene sonrasında uygun görülenlere, geri alma süresi sonunda sürücü belgeleri iade edilir. Psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesinin yapılmasına dair esas ve usuller yönetmelikte gösterilir" hükmü yer almış; 112. maddesinde(Değişik birinci fıkra : 8/3/2000 - 4550/2 md.), sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağı belirtilmiştir.

4.11.2004 gün ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un "Hafif hapis ve hafif para cezalarının idari para cezasına dönüştürülmesi" başlığını taşıyan 7. maddesinde(Değişik: 11/5/2005 – 5349/3 md.), "(1) Kanunlarda, "hafif hapis" veya "hafif para" cezası olarak öngörülen yaptırımlar, idari para cezasına dönüştürülmüştür. İdari para cezasının hesaplanmasında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesi hükümleri uygulanır. İlgili kanunda "hafif hapis" cezasının üst sınırının belirtilmediği hallerde, idari para cezasının hesaplanmasında esas alınacak gün sayısının üst sınırı, yediyüzotuzdur.

(2) Kanunlarda, "hafif hapis cezası" ile "hafif para cezası"nın seçimlik olarak veya birlikte öngörüldüğü hallerde, idari para cezası yaptırımının belirlenmesinde "hafif hapis cezası" esas alınır.

3) Kanunlarda, sadece "hafif para cezası"nın öngörüldüğü ve cezanın alt veya üst sınırının belirtilmediği hallerde, idari para cezası, yüzyirmimilyon Türk Lirasından az, onsekizmilyar Türk Lirasından fazla olamaz.

4) Bu madde hükmüne göre idari para cezasına karar vermeye Cumhuriyet savcısı yetkilidir" hükmüne yer verilmiştir.

30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Cumhuriyet savcısının karar verme yetkisi" başlığını taşıyan 23. maddesinde, "(1) Cumhuriyet savcısı, kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde bir kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye yetkilidir.

(2) Bir suç dolayısıyla başlatılan soruşturma kapsamında bir kabahatin işlendiğini öğrenmesi halinde Cumhuriyet savcısı durumu ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirebileceği gibi, kendisi de idarî yaptırım kararı verebilir.

(3) Soruşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde Cumhuriyet savcısı bu nedenle idarî yaptırım kararı verir. Ancak, bunun için ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından idarî yaptırım kararı verilmemiş olması gerekir" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, Cumhuriyet Savcısı tarafından, daha önce iki kez alkollü araç kullandığı tespit edilen davacının, olay günü beş yıllık yasal süre içerisinde üçüncü kez alkollü vaziyette araç kullanmak suretiyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Yasası'na aykırı hareket ettiği 13.4.2009 tarih ve Seri G 246828 sayılı trafik suç tutanağı kapsamından anlaşıldığından; eylemine uyan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5 maddesinde öngörülen 6 ay hafif hapis cezasının 5252 sayılı Kanun'un 7/2. maddesi gereğince hafif hapis cezası süresi nazara alınarak 5237 sayılı Kanun'un 52. maddesi gereğince günlüğü takdiren 20 TL hesabıyla paraya çevrilerek 3.600 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, daha önce iki kez alkollü araç kullandığı tespit edilen davacının, olay günü beş yıllık yasal süre içerisinde üçüncü kez alkollü vaziyette araç kullanmak suretiyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Yasası'na aykırı hareket ettiğinden bahisle eylemine uyan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5 maddesinde öngörülen 6 ay hafif hapis cezasının 5252 sayılı Kanun'un 7/2. maddesi gereğince hafif hapis cezası süresi nazara alınarak 5237 sayılı Kanun'un 52. maddesi gereğince günlüğü takdiren 20 TL hesabıyla paraya çevrilerek 3.600 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

Bu durumda, 2918 sayılı Karayolları Trafik Yasası'nın 48/5. maddesine muhalefet nedeniyle Savcı tarafından davacıya verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu ve Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Eskişehir 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 16.10.2009 gün ve D.İş:2009/635 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 6.12.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.